

DIAKONAL HANDLINGSPLAN

Synoden 2008

Den Evangelisk Lutherske Frikirke

INNHALDSFORTEGNELSE

1	Innledning	side	2.
2	Diakoni	”	4.
2.1	Diakonitanken i Bibelen	”	4.
2.2	Kirkelig diakoni	”	5.
2.3	Diakonien i Den Evangelisk Lutherske Frikirke	”	5.
3	Hovedutfordringer for diakonien i menighetene	”	7.
3.1	Skapelse og opprettholdelse	”	7.
3.2	Frelse og forsoning	”	7.
3.3	Fellesskap, tjeneste og håp	”	8.
4	Arbeidet med å styrke, utvikle og organisere diakonien	”	9.
4.1	Styrking og utvikling av diakonien i menighetene	”	9.
4.2	Tilrettelegging og organisering av diakonien i menighetene	”	10.
4.3	Tilrettelegging og organisering av diakonien på synodeplan	”	11.
4.4	Forfatnings- og reglementsmessige forhold	”	11.
5	Anbefalinger og sluttord	”	13.
6	Vedlegg	”	15.
6.1	Forfatningens og reglementens bestemmelser om diakoni	”	16.
6.2	Litteratur	”	18.
6.3	Skjema for diakoniplan i menighetene	”	19.

1 INNLEDNING

I forbindelse med behandlingen av Synodestyrets melding (sak 1/2002) vedtok Synoden 2002 blant annet følgende:

”... Vi vil være åpne for utfordringer som vår tid gir på det diakonale plan, gjerne også i form av et diakoniutvalg. Vi tenker særlig blant annet på de nyfattige, rusmisbrukere, enslige forsørgere, innvandrere og de ensomme....”

Synodestyret arbeidet med oppfølging av denne saken i den følgende 3-årsperioden, men det lyktes ikke å finne personer som ønsket å være medlemmer i et diakoniutvalg. Dette ble kommentert i styrets melding til Synoden 2005, som blant annet vedtok følgende i sak 1/2005:

”... Vi registrerer at det ikke er opprettet et diakoniutvalg i treårsperioden siden siste synodemøte der det ble løftet frem under overskriften ”Andre utfordringer”. Utvalget forutsettes opprettet snarlig og får i oppgave å legge fram forslag til diakonal handlingsplan for Frikirken til Synodemøtet 2008. ...”

I sak 13/2005 Økonomiplan for kirkens fellesarbeid, gjorde Synoden følgende vedtak:

”Synoden anser det fremlagte dokumentet som ufullstendig for et videre langsiktig arbeid med visjon, strategi, evaluering av nåværende arbeid og prioriteringer for fremtiden, herunder diakoni. Et slikt arbeid må også sees i sammenheng med den pågående visjonsprosessen i kirken. Dokumentet sendes tilbake til synodestyret uten realitetsbehandling i Synoden.”

I forbindelse med sak 14/2005 Strategiplan for Landsmisjonen, vedtok Synoden blant annet:

”... Synoden vil understreke sammenhengen mellom evangelisering og diakoni og vil be Landsmisjonen utfordre menighetene til å vektlegge det diakonale arbeidet. ...”

Synodestyret oppnevnte i januar 2008 et utvalg som fikk i oppgave og utarbeide en diakonal handlingsplan i henhold til Synodens vedtak fra 2002 og 2005. Utvalget har bestått av:

Halvor de Flon, Fredrikstad
Lars Iver Larsen, Porsgrunn
Cai B. Nasset, Bærum
Torunn Nasset, Oslo Vestre

Harry Hanssen har vært engasjert som sekretær og koordinator for arbeidet. Utvalget har hatt 3 møter. Arbeidet med planen ble ferdig i månedsskifte mai - juni 2008.

I henhold til Synodestyrets mandat inneholder planen en prinsipiell del (kapittel 2), beskriver sentrale elementer som basis for diakonien og utfordringer til menighetene (kapittel 3 og 4). Til

slutt har et samlet utvalg kommet med sine anbefalinger til Synoden 2008 (kapittel 5).

Reglementet for diakonrådet sier at rådets oppgaver er å lede menighetens diakoni i samarbeid med eldsterådet, utføre, lede og oppmuntre til medmenneskelig omsorg og fellesskapsbyggende arbeid, forvalte menighetens økonomi og eiendom, legge til rette alle praktiske forhold ved gudstjenester og andre samlinger og medvirke til at menighetens foreninger og grupper får best mulige arbeidsforhold (se vedlegg 1).

Diakonien i Den Evangelisk Lutherske Frikirke omfatter mange oppgaver med til dels stor variasjon. Vi har i vårt arbeid vært særlig opptatt av oppgaver knyttet til omsorg og fellesskapsbyggende tiltak. Vi anser også økonomi- og eiendomsforvaltning, som en omsorgstjeneste for menighet og enkeltmennesker. I tillegg har vi knyttet diakonien til forvalteransvaret for skaperverket og internasjonal solidaritet. De nye momentene vi bringer inn i vår kirkes diakoni utgjør sammen med de som allerede er der, en helhet som bedre kan møte de utfordringer menighetene står ovenfor i sitt arbeid.

2 DIAKONI

Denne delen bygger i det vesentlige på ”Diakonien i vår kirke” (Diakonkomiteens innstilling, Frikirken 1981), delene II, III og IV, side 1-14. Vi har også sett på ”Plan for diakoni” (Den norske kirke, Kirkemøte 2007). Begge dokumentene er tilgjengelig på internett. Se adresser i vedlegg 2. I tillegg viser vi til dokument om kirken og klimaendringer, som er under utarbeidelse av et eget utvalg i Frikirken. Vi anbefaler en gjennomlesing av disse dokumentene.

2.1 Diakonitanken i Bibelen.

Forfatningen for Den Evangelisk Lutherske Frikirke (§ 1) uttrykker kirkens basis slik:

”Den Evangelisk Lutherske Frikirke er et trossamfunn bestående av ordnede menigheter som bygger på Guds ord og den evangelisk-lutherske kirkes bekjennelses grunn. De tilsluttede menigheter er forpliktet på bestemmelsene i denne forfatning og for øvrig vedtak som er fattet av kirkens synode.”

Den første kristne menighet valgte relativt tidlig diakoner. Diakonene skulle avlaste og utfylle apostlenes arbeid. (Ap.gj. 6 og 7). Det finnes imidlertid ikke en spesifikk opplisting av hvilke oppgaver de første diakonene ble tillagt. Det er derfor viktig å finne grunnleggende trekk og holdninger i Bibelen som kan betegnes som diakoni.

I det nye testamentet brukes diakonibegrepet om alle former for kristen omsorg, også den delen som omhandler forkynnelsen av Guds ord. Det er likevel grunnlag for å hevde at begrepet er særlig knyttet til omsorg for menneskenes velferd i denne verden (Matt. 25, 38-40 og 44-45). Det er videre viktig å understreke at forkynnelsen av Guds kjærlighet til menneskene, slik den er uttrykt gjennom Kristi forsoning, henger sammen med utøvelse av omsorg for menneskenes velferd. Det som kjennetegner Jesus er at han i ord og med handling tjener andre. Denne innstillingen gir seg utslag i konkrete handlinger for mennesker, både i forhold til deres velferd i dette livet og til en evig forsoning med Gud. Bibelen formidler at Jesus oppsøkte mennesker, ikke bare for å tjene dem, men for å leve sammen med dem, ja også for å la seg tjene av dem. Grunnlaget for diakonien, slik Jesu liv vitner om, er fellesskap mellom mennesker og erkjennelsen av gjensidig behov for hverandre.

I det gamle testamentet er omsorg for menneskenes velferd i dette livet særlig knyttet til de svakeste gruppene. Når de svakeste blir utnyttet, kaller Gud mennesker (profeter) som påpeker uretten og forkynner Guds dom over dem som utfører den. (Amos 2, 6 ff).

Som alle kristne omfattes av det allmenne prestedømme, med tanke på formidling av Guds ord, er også diakonien en allmenn oppgave. Forkynnelse av Guds ord og omsorg for menneskenes

velferd utgjør et hele ved tjenesten for alle kristne. Det er imidlertid viktig å understreke at de kristne, gjennom tilhørighet til en menighet utgjør en del av et tjenestefellesskap. I et slikt fellesskap skal ikke hvert enkelt medlem inneha utrustning og nådegaver til alle tjenestene. Menighetens medlemmer skal sammen utfylle hverandre og utgjøre en helhet som formidler Guds kjærlighet til menneskene, slik den er uttrykt gjennom Jesu liv og forsoningsverk.

Ut fra blant annet historien til den første kristne menighet synes det klart at det også finnes en særlig diakontjeneste. Som det allmenne prestedømme ikke overflødiggjør eldste- og hyrdetjenesten, overflødiggjør heller ikke de kristnes omsorg for medmenneskenes velferd den særlige diakontjenesten som betros noen særskilte utvalgte tjenere. Denne særlige diakontjenesten utføres i fellesskap med, og til avlastning for eldste- og pastortjenesten.

I en menighet med god arbeidsfordeling og hvor forkynnelsen av evangeliet og omsorgen for menneskenes velferd virker sammen ligger forholdene godt til rette for vekst når det gjelder antall medlemmer (Ap.gj. 6, 7).

2.2 Kirkelig diakoni.

Kallet til diakoni er knyttet til troen på Jesus og hans forsoningsverk. Diakoni er en del av den kristne kirkes svar på Guds kjærlighet til menneskene, og et resultat av Den Hellige Ånds gjerning i kirken. Diakoni er en del av Guds plan med kirken og enkeltmennesker.

Den kristne kirke skal utgjøre en helhet som ivaretar både forkynnelsen av forsoningsverket og omsorgen for menneskenes velferd. Hvis ikke begge perspektivene er til stede i kirkens liv gis det et innsnevret bilde av Guds kjærlighet til menneskene.

Kallet til diakoni er rettet til kirken som helhet, og gjelder alle dens medlemmer, den allmenne diakoni.

Kirken ivaretar og utvikler denne tjenesten, blant annet ved å legge til rette for at de som har særlige forutsetninger og nådegaver for en særlig diakontjeneste får anledning til å utføre den. En organisert kirkelig diakontjeneste synliggjør Guds kjærlighet til menneskene.

Diakonien har sin første oppgave innen kirken, men samtidig har den ingen grenser utad. Den omfattes av misjonsbefalingens grenseløse karakter.

Den særlige diakontjenesten som betros enkelte av kirkens medlemmer er bakgrunnen for at betegnelsen diakon benyttes om denne funksjonen. Diakonene skal ha et særlig leder- og utviklingsansvar for kirkens diakoni. Dette tilsvarer den funksjon som kirkens hyrde- og eldstetjeneste har når det gjelder forvaltningen av forkynnelsen og sakramentene.

Diakonene har gjennom tiden også fått tillagt oppgaver som kan karakteriseres som mer praktiske og administrative.

2.3 Diakonien i Den Evangelisk Lutherske Frikirke.

I forhold til den særlige diakontjenesten har Den Evangelisk Lutherske Frikirke, i likhet med reformerte kirker, i betydelig grad oppfattet diakonene som ansvarlige for økonomisk forvaltning og kirketjenerfunksjon. Tidligere innebar dette også forvaltning av økonomisk støtte til de av menighetens medlemmer som trengte det. På grunn av at samfunnet har påtatt seg ansvaret for økonomisk sosialhjelp, er det ikke lenger behov for denne formen for diakoni.

Den Evangelisk Lutherske Frikirke har også drevet spesialisert diakoni i form av institusjoner som for eksempel barnehjem, fiskerhjem og gamlehjem.

I dag har vi bare en slik institusjon igjen, Nordtun HelseRehab i Meløy, som er organisert som en egen stiftelse.

Den særskilte diakontjenesten består i dag av omsorgsoppgaver og fellesskapsbyggende arbeid, kirketjeneroppgaver og liturgiske funksjoner, samt økonomi- og eiendomsforvaltning (jf. forfatningen § 8). De siste 20-30 årene har det vært en utvikling i retning av større bevissthet på omsorgs- og fellesskapsbyggende oppgaver i diakonrådene. Noen menigheter har derfor valgt å delegere økonomi- og eiendomsforvaltningen til egne menighetsstyrer / administrasjonsråd, slik at diakonrådet kan prioritere omsorgen for medmenneskenes velferd i tjenesten sin. En del menigheter har egne omsorgsdiakoner som i varierende grad er knyttet til diakonrådet for øvrig.

Bortsett fra diakoni knyttet til Israels- og ytremisjonen er den internasjonale diakonien i liten grad vektlagt i Den Evangelisk Lutherske Frikirke, både på menighetsplan og synodeplan. Det samme kan hevdes om en så vesentlig del av diakonien som vern om skaperverket.

Diakonene utøver sin tjeneste i samarbeid med eldsterådene. Det bør også nevnes at eldsterådene i stor grad utøver diakoni, spesielt gjennom deres omsorg for enkeltmennesker.

Vi tror at det er menneskelige ressurser i vår kirke som kan utrustes til diakontjenester, enten som supplement til de offentlige tilbudene eller som døråpnere for nye typer tjenester. Vi tenker i denne sammenheng på den delen av diakonien som har som mål å ta vare på menneskenes velferd. Skal en slik utvikling skje, tror vi at det kan være hensiktsmessig å legge til rette for en fordeling av oppgaver innenfor diakonrådene.

Videre vil vi peke på at den særlige diakontjenesten kan utøves i samarbeid mellom kirke og offentlige institusjoner.

Den allmenne diakonien utføres hele tiden i menigheten uten at omfanget av den synliggjøres i statistikker og årsmeldinger.

3 HOVEDUTFORDRINGER FOR DIAKONIEN I MENIGHETENE

Kirkelig diakoni har troen på den treenige Gud som utgangspunkt. Kirken bekjenner troen på Gud gjennom blant annet den apostoliske trosbekjennelses tre artikler. Vi velger å peke på noen sentrale elementer i troen som er relevant og utfordrende i dag. Trosbekjennelsen blir dermed en ramme for diakonien. Den første artikkelen handler om skapelse og opprettholdelse, den andre artikkelen handler om frelse og forsoning og den tredje artikkelen handler om fellesskap, tjeneste og håp som en følge av frelse og forsoning.

Vi har bevisst valgt ikke å gi eksempler på spesifikke utfordringer. Årsaken er at slike eksempler til en viss grad vil ha ulik aktualitet over tid. Vi regner videre med at det kan dukke opp nye utfordringer i tiden som kommer. Vi har tillit til at menighetene selv er i stand til å konkretisere tjenlige tiltak innefor de ulike områdene.

3.1 Skapelse og opprettholdelse.

Alle mennesker er skapt av Gud, er like mye verd og har en oppgave i skaperverket. Gud har betrodd menneskene forvalteransvaret for skaperverket. (1. Mos. 1, 26 ff). Både nasjonalt og internasjonalt utfordres vi av at skaperverket trues gjennom menneskelig aktivitet og livsstil. Den kristne kirke ivaretar forvalteroppgaven gjennom forkynnelse med ord og handling. Som kirke har vi som mål å bidra til at

- jordens ressurser forvaltes ut fra et globalt og langsiktig perspektiv
- det tas hensyn til at menneskene er avhengige av hverandre og kjempe for at den økologiske balansen gjenoprettes
- alle mennesker gis lik rett til liv

Menighetene kan stille spørsmål om hvilke konsekvenser troen på Gud som skaper og opprettholder innebærer i forhold til vår

- ressursforvaltning i kirken og det øvrige samfunn, lokalt, nasjonalt og internasjonalt
- sameksistens med medmennesker
- vilje til å verne om menneskenes liv
- vilje til å verne om det øvrige skaperverket

3.2 Frelse og forsoning.

Alle mennesker er omfattet av Guds frelse og hans nåde. Menneskene er kalt til å formidle Guds

kjærlighet, slik den uttrykkes gjennom Jesu liv og forsoningsverk. (2. Kor. 5, 14-21). Vi ser behovet for forsoningens tjeneste, både i forhold mellom Gud og mennesker, og mellom menneskene. Som kirke er det vårt mål å bidra til

- medmenneskenes frelse
- medmenneskenes velferd
- fredsskapende arbeid, konfliktløsning og rettferdighet

Menighetene kan stille spørsmål om hvilke konsekvenser troen på Jesus som frelser og forsoner får i forhold til vår

- prioritering av tid, ressurser og livsstil til formidling av evangeliet, med ord og handling
- vilje til å ha omsorg for medmennesker
- vilje til å bidra til fred i kirken og det øvrige samfunn, lokalt, nasjonalt og internasjonalt
- vilje til å løse konflikter og fremme rettferdighet i kirken og det øvrige samfunn, lokalt, nasjonalt og internasjonalt

3.3 Fellesskap, tjeneste og håp.

Alle mennesker som tror på Kristus tilhører et tjenestefellesskap og eier håpet om evig liv. Menneskene er kalt til tjeneste i Guds kirke og utrustes av ham til tjeneste for hverandre. (1. Pet. 4, 10 og Rom. 5, 1-2). I alle samfunn er det behov for fellesskapsbyggende og inkluderende tiltak. I en verden som på mange måter gir lite håp for framtiden, er det kirkens oppgave å bidra til

- inkluderende fellesskap, hvor ingen holdes utenfor
- utrustning og dyktiggjøring av mennesker til tjeneste for hverandre
- formidling av omvendelse, nåde og håp

Menighetene kan stille spørsmål om hvilke konsekvenser troen på Den Hellige Ånd innebærer i forhold til å

- skape inkluderende fellesskap for menighetens medlemmer, andre som kommer til menigheten og menighetens nærmiljø
- hjelpe, veilede og dyktiggjøre til tjeneste i menighet og samfunnet for øvrig
- formidle omvendelse, nåde og håp gjennom deltakelse og medvirkning i gudstjenester
- være utadvendte og inkluderende, både som enkeltmennesker og som menigheter

4 ARBEIDET MED Å STYRKE, UTVIKLE OG ORGANISERE DIAKONIEN

Dette kapitlet inneholder utfordringer til diakoni i menighetene. Videre er det pekt på organisatoriske utfordringer, samt forfatnings- og reglementsmessige forhold.

4.1 Styrking og utvikling av diakonien i menighetene.

Drivkraften for all diakoni har utgangspunkt i troen på Gud, inspireres av Jesu liv og gjerninger og næres gjennom kirken.

Den allmenne diakoni inkluderer alle mennesker og utfoldes på individplan. Den utøves mellom enkeltmennesker

- i engasjement for vern om skaperverket
- i engasjement for frelse, forsoning og rettferdighet
- i fellesskapsbyggende tjeneste

Den særlige diakontjeneste er organisatorisk tilknyttet i kirken. Den utøves innad i kirken og i utadrettede tiltak, ved organisering og gjennomføring av

- tiltak som bidrar til vern om skaperverket
- tiltak som bidrar til frelse, forsoning og rettferdighet
- tiltak som skaper inkluderende felleskap, utrunder til tjeneste og skaper framtidshåp
- gudstjenestelige/liturgiske funksjoner
- omsorg for kirken og dens medlemmer
- omsorg for de som ikke er knyttet til kirken
- spesialiserte diakonitiltak, i form av egne organisasjoner som er spesielt rettet mot særlige innsatsområder
- andre ressurskrevende diakonitiltak som kan forutsette samarbeid mellom flere menigheter, hele kirken, eventuelt også økumenisk samarbeid
- samarbeidsprosjekter mellom kirkelig diakoni og offentlige tiltak

Det er viktig at kirken legger til rette for utrustning og opplæring av de som har en særlig diakontjeneste. Spesielt på menighetsplan er det viktig å være bevisst på hvilke diakongaver som menigheten har og sørge for at disse kommer i funksjon.

Det vil alltid være en utfordring for den kristne kirke å utvikle og styrke diakonien.

Gjennom kirkens forkynnelse, de holdninger den formidler og livet den lever, vitner den om hvilke konsekvenser troen på den treenige Gud innebærer. (Gal. 5, 6).

En kirke som er i overensstemmelse med forkynnelse, holdninger og liv bidrar til at diakonien

styrkes, både blant dens medlemmer (den allmenne diakoni), tjenere (den særlige diakontjenesten) og i det samfunnet kirken er en del av.

Når det gjelder mer konkrete tiltak for utvikling og styrking av diakonien viser vi til kapittel 4.2.

Det vil neppe være mulig for noen av menighetene å gjennomføre tiltak innefor alle de utfordringen vi presenterer. En hver menighet må etter sin størrelse, ressurser og samfunnsmessige kontekst finne utfordringer som er relevante for den.

All diakoni handler om omsorg, både det som er beskrevet i vår kirkes bestemmelser for diakonien og de nye momentene som denne handlingsplanen omtaler. Vi har i utarbeidelse av denne planen fokusert på noen oppgaver innefor diakonien. Enkelte av disse er nye for vår kirke. Dette har vi ikke gjort for å ekskludere noen av de nåværende oppgavene, men for å utvide og styrke diakonien i Den Evangelisk Lutherske Frikirke.

4.2 Tilrettelegging og organisering av diakonien i menighetene.

Gjennom forkynnelse, temamøter og bevisste valg kan det synliggjøres i kirken hva enkeltpersoner og fellesskap kan gjøre i forhold til de utfordringene vi har tatt med.

Lokale diakoniplaner.

Diakoni i menighetene handler både om holdninger og det å gjennomføre tiltak basert på de behov som er til stede og de ressurser / nådegaver som er til disposisjon. Vi tror det vil være nyttig om menighetene lager enkle, lokale planer som innbefatter prioriteringer og organisering av diakonien. En slik plan kan bidra til gode holdninger og handlinger som utføres med glede. Et forslag til skjema for slike diakoniplaner, basert på utfordringene i dette kapitlet, er tatt med som vedlegg.

Utarbeidelse av lokale diakoniplaner i menighetene vil kunne bidra til å synliggjøre behov og ressurser som finnes i menighetene og nærmiljøet. Dette vil gi grunnlag for tjenlig organisering, prioritering og utøvelse av diakoni i menighetene. Det vil også avdekke behov for veiledning og opplæring. I kapittel 4.3 presenterer vi et forslag som kan ivareta veilednings- og formidlingsoppgaver i forhold til diakonrådene.

Delegering av oppgaver.

I menigheter hvor det drives omfattende diakoni, kreves det store ressurser i de enkelte diakonråd. Dette gjelder særlig dersom diakonene, i tillegg til å ha ansvaret for diakonien, også skal være de som utfører alle oppgavene.

På bakgrunn av det som er beskrevet i kapittel 2, om at noen menigheter delegerer ansvar til andre organer, anbefaler vi at det gis anledning til å knytte egne undergrupper til diakonrådet. Vi forutsetter at slike grupper ledes av en diakon, slik at ansvaret fortsatt ivaretas av diakonene. Ordningen innebærer at det kan opprettes grupper som ivaretar omsorgsoppgaver, oppgaver knyttet til gudstjenesten, økonomiforvaltningen og eiendomsforvaltningen. I tillegg kan det opprettes grupper relatert til nye oppgaver, som for eksempel internasjonal solidaritet, ressursforvaltning, miljøvern og fredsskapende arbeid. Antall grupper og deres oppgaveinnhold må vurderes og avgjøres av hver enkelt menighet.

Viktige oppgaver.

Når det gjelder den delen av diakonien som omhandler omsorg for medmennesker ønsker vi

særlig å peke på behovet for omsorg knyttet til livskriser og inkluderende tiltak for de som lett faller utenfor andre fellesskap.

Vi ser det som en styrke for menighetene at diakonrådene er aktivt med i planlegging og gjennomføring av menighetenes gudstjenester, både i form av vaktmesterfunksjoner / kirketjeneroppgaver og liturgiske funksjoner i forbindelse med dåp, nattverd og andre gudstjenesteledd.

Vi ser det også som en styrke for menighetene at diakonrådene tar initiativ til fellesskapsbyggende tiltak som kirkekaffe, menighetsturer og uformelle samlinger.

Samarbeid med offentlige institusjoner.

Vi vil også peke på muligheter for samarbeid med offentlige institusjoner. Noen steder kan det for eksempel ligge til rette for kirkelig diakoni i offentlige institusjoner (aldershem og sykehus).

4.3 Tilrettelegging og organisering av diakonien på synodeplan.

Synodevedtakene som ligger bak denne planen har til formål å styrke diakonien i Den Evangelisk Lutherske Frikirke, noe som medfører utfordringer for hele kirken.

Diakonimedarbeider.

Vi ser behov for å tilføre diakonfaglig kompetanse i Den Evangelisk Lutherske Frikirke. Vi anbefaler at det gjøres ved å tilsette en diakonimedarbeider ved synodekontoret, eventuelt ved omdisponering av eksisterende stillingshemler. Formålet med stillingen, som gjerne kan være en prosjektstilling som evalueres etter et gitt tidsrom, bør være å inspirere og styrke menighetenes diakoni. Når det gjelder tiltak for å styrke vår kirkes diakoni, anser vi ansettelse av en diakonimedarbeider ved synodekontoret som mer formålstjenlig enn opprettelse av et diakonfaglig råd. For øvrig viser vi til våre anbefalinger i kapittel 5.

Samarbeid om større diakonale tiltak.

En del av utfordringene er av en slik karakter at de krever samarbeid mellom flere menigheter, hele kirkesamfunnet og / eller flere kirkesamfunn. Slike store utfordringer må ivaretas av synoden, på lik linje med at den i dag ivaretar ansvaret for diakonien som utføres i regi av vår Israels- og ytremisjon, samt felleskirkelige samarbeidsorganer.

Oppfølging fra tilsynsapparatet.

Det føres tilsyn med hvordan diakonien fungerer i menighetene. I den forbindelse vil det bli en viktig oppgave å oppmuntre menighetene til satsing også på nye utfordringer, samt til å lage lokale diakoniplaner og ha en hensiktsmessig organisering av diakonrådene.

4.4 Forfatnings- og reglementsmessige forhold.

Rammen for diakontjenesten er beskrevet i forfatningen (§ 8) og i reglementet for diakonrådet. Det bør være en større sammenheng mellom forfatningen og reglementet med hensyn til oppstilling av oppgaver. Samtidig vil vi bemerke at det alternativt kan være mer generelle formuleringer i forfatningen og mer presiserende tekst i reglementet. Vi vil i denne

sammenhengen avgrense oss til å anbefale mindre reglementsjusteringer. I tillegg ønsker vi at det internasjonale aspektet ved diakonien og vern om skaperverket skal synliggjøres i reglementet. Konkrete forslag til endringer er presentert i kapittel 5.

5 ANBEFALINGER OG SLUTTORD

På bakgrunn av utfordringene som er beskrevet foran har utvalget følgende anbefalinger:

1. Synoden 2008 ber menighetene om å arbeide med de utfordringene som er presentert i kapittel 4.
2. Det ansettets en diakonimedarbeider ved Synodekontoret. Medarbeiderens oppgave blir å bistå menighetene i arbeidet med de utfordringer som denne handlingsplanen inneholder. Stillingen kan opprettes som prosjektstilling i 2-3 år og evalueres før synodemøtet i 2011. Det bør vurderes om stillingen kan finansieres ved omdisponering av eksisterende stillingshjemler.
3. I "Reglement for diakonrådet" tilføyes følgende, skrevet med *kursiv* skrift:

Diakonrådets oppgaver

Diakonrådets oppgaver er:

1. Lede menighetens diakonale arbeid i samarbeid med eldsterådet.
2. Utføre, lede og oppmuntre til medmenneskelig omsorg og fellesskapsbyggende arbeid og i særlig grad rette denne tjeneste mot mennesker i nød.
3. Forvalte menighetens økonomi og føre tilsyn med dens eiendom i samsvar med menigheten vedtak.
4. Legge til rette alle praktiske forhold ved gudstjenester og andre samlinger og medvirke til at menighetens foreninger og grupper får best mulige arbeidsforhold.
5. *Delta i planlegging og gjennomføring av menighetens gudstjenester.*
6. *Bidra til bevisstgjøring i forhold til forvaltningen av skaperverket og internasjonal solidaritet.*

Diakonene har taushetsplikt.

Oppgavefordeling

Diakonrådet bør søkes sammensatt slik at de ulike arbeidsoppgaver kan fordeles innen rådet og at den enkelte gis hovedansvar for sitt område. Rådet velger sin leder som har som hovedoppgave å lede og samordne rådets arbeid. Hvis ønskelig, kan diakonrådets oppgaver deles på flere ansvarsgrupper innen diakoniatet. *Ansvarsgruppene ledes av en diakon, men kan også ha medlemmer som ikke er diakoner.*

4. Det foretas en gjennomgang av forholdet mellom forfatning og reglement, med tanke på at forfatningen skal utgjøre en nødvendig ramme for mer spesifiserte bestemmelser i reglementene.

Utvalget benytter anledningen til å takke for oppgaven vi fikk av synodestyret. Det har vært en interessant og inspirerende prosess som har ført fram til forslaget til diakonal handlingsplan for Den Evangelisk Lutherske Frikirke.

Oslo i mai 2008.

Halvor de Flon

Lars Iver Larsen

Cai B. Nessel

Torunn Nessel

Harry Hanssen
Sekretær

6 VEDLEGG

- 6.1 Forfatningens og reglementens bestemmelser om diakoni.
- 6.2 Litteratur.
- 6.3 Skjema for diakoniplan i menigheten

VEDLEGG 1.

Forfatningen for Den Evangelisk Lutherske Frikirke har følgende bestemmelser knyttet til diakoni:

”§ 8 Diakoner

I hver menighet velges et passende antall diakoner etter menighetens størrelse og virkeområde. Disse utgjør menighetens diakonråd.

En diakon må tilhøre menigheten i fullt medlemskap og ha fylt 18 år. Diakonene velges av menigheten etter innstilling fra de eldste og diakonene i felles møte (menighetsråd). Valget gjelder for tre år. De som blir valgt, innsettes i sin tjeneste av menighetens forstander.

Diakonene skal utføre, lede og oppmuntre til medmenneskelig omsorg og fellesskapsbyggende arbeid, og i særlig grad rette denne tjeneste mot mennesker i nød. Menighetens diakonale arbeid ledes av diakonrådet, i samarbeid med eldsterådet.

Ved gudstjenester og andre samlinger skal diakonene se til at kirkerommet og de ting som skal brukes, er i orden. Ved nattverd hjelper diakonene til med utdeling av brød og vin. Diakonene skal ha det daglige tilsyn med menighetens eiendom og økonomi. Særlige saker som gjelder eiendom og økonomi, behandles av eldste og diakoner i felles møte, etter innstilling fra diakonene.”

”§ 9 Menighetsmøte

Menighetsmøtet er menighetens øverste beslutningsorgan, med endelig myndighet i alle vesentlige saker som ifølge Forfatningen skal avgjøres på menighetsplan.

Følgende saker skal behandles og avgjøres av menighetsmøtet: Kall/valg og eventuell avskjedigelse av forstander, eldste og diakoner, valg av utsendinger til presbyterium og synode, regnskap, budsjett og planer for menighetens virksomhet, årsmeldinger fra menighetens forskjellige råd og virkegrener, ivaretagelse av menighetens ansvar for ordningen for vern om lære og liv.

Eldsterådet innkaller til, fremmer saker og innstiller overfor og leder menighetsmøtene.

Innenfor sitt ansvarsområde kan diakonrådet fremme og innstille saker. Ethvert

...”

Reglementet for eldsterådet har, blant annet, følgende bestemmelser:

”Eldsterådets oppgaver

Eldsterådets oppgaver er å lede menigheten ved å:

...

6. Sammen med diakonene i samlet menighetsråd forvalte menighetens midler i samsvar med menighetens vedtak og drøfte menighetens diakonale arbeid.

De eldste har taushetsplikt.”

”Eldsterådets møter

...

Eldsterådet bør innkalle til regelmessige møter i samlet menighetsråd med diakoner for planlegging og fordeling av felles oppgaver. Der det er delegert oppgaver til andre medlemmer, er det naturlig at disse møter når deres arbeidsoppgaver skal behandles.

...”

Reglementet for diakonrådet har følgende bestemmelser:

”Diakontjenestens karakter

Diakonene danner menighetens råd for diakonalt arbeid. De er kalt til denne gjerning av menigheten og innsettes til den av menighetens forstander.

Diakongjeringen er en ordnet tjeneste som er betrodd bestemte personer. Diakonene står derved i menigheten, innsatt av Gud til å utføre bestemte oppdrag. Innsettelsen markerer at tjenesten er gitt av kirkens hode og herre, Jesus Kristus, formidlet av menigheten.

Diakonrådets oppgaver

Diakonrådets oppgaver er:

1. Lede menighetens diakonale arbeid i samarbeid med eldsterådet.
2. Utføre, lede og oppmuntre til medmenneskelig omsorg og fellesskapsbyggende arbeid og i særlig grad rette denne tjeneste mot mennesker i nød.
3. Forvalte menighetens økonomi og føre tilsyn med dens eiendom i samsvar med menigheten vedtak.
4. Legge til rette alle praktiske forhold ved gudstjenester og andre samlinger og medvirke til at menighetens foreninger og grupper får best mulige arbeidsforhold.

Diakonene har taushetsplikt.

Oppgavefordeling

Diakonrådet bør søkes sammensatt slik at de ulike arbeidsoppgaver kan fordeles innen rådet og at den enkelte gis hovedansvar for sitt område. Rådet velger sin leder som har som hovedoppgave å lede og samordne rådets arbeid.

Hvis ønskelig, kan diakonrådets oppgaver deles på flere ansvarsgrupper innen diakonatet.

Diakonrådets møter

Det er av stor betydning at diakonrådet har regelmessige møter for å samtale om det diakonale og fellesskapsbyggende arbeid i menigheten. I tillegg til de saker som behandles, bør det legges vekt på diakonenes innbyrdes åndelige fellesskap med Guds ord, bønn og samtale.

Det innkalles til møtene med rimelig varsel. Hvis noen ikke kan møte, må de melde forfall snarest mulig. Rådsmedlemmene bør på forhånd ha fått orientering om sakene som skal drøftes.

Møtene åpnes med Guds ord og bønn. Alle saker blir avgjort med simpelt flertall. Er det stemmelikhet, avgjør formannens stemme utfallet. Men dette betyr ikke at et mindretall i rådet er avskåret fra å få sin sak behandlet i menigheten.

Diakonene har regelmessige møter i samlet menighetsråd med de eldste for planlegging og fordeling av felles oppgaver og for å styrke det felles lederansvar.”

Reglementet for menighetsmøtet har, blant annet, følgende bestemmelser:

”For menighetsmøtet gjelder i første rekke de bestemmelser som er gitt i Forfatningens § 9 Menighetsmøte. Videre gjelder følgende:

...

7. Kall/valg og eventuell avskjedigelse av forstander, eldste og diakoner.

...

8. Årsmeldinger fra menighetens forskjellige råd og virkegrener.

...

I menighetsmøtet bør det regelmessig informeres om saker som er behandlet i eldsteråd og/eller diakonråd, med unntak av saker som er av fortrolig karakter. Orientering om menighetens økonomi bør gis hvert kvartal.

...

Kall av forstander og eldste, samt valg av diakoner, skjer ved skriftlig avstemning.”

VEDLEGG 2.

Litteratur:

"Diakonien i vår kirke." Diakonkomiteens innstilling, Frikirken 1981. (Primært delene II, III og IV, side 1-14). Dokumentet er tilgjengelig på hjemmesiden til Den Evangelisk Lutherske Frikirke. (<http://www.frikirken.no/>). Papirutgave kan fås ved henvendelse til Synodekontoret.

"Plan for diakoni." Den norske kirke, Kirkemøte 2007. Dokumentet er tilgjengelig på hjemmesiden til Den norske kirke. (<http://www.kirken.no/>).

"Diakoni - hele menighetens oppgave." Arne Kristiansen, Den Evangelisk Lutherske Frikirke 1992.

VEDLEGG 3.

HANDLINGSPLAN FOR DIAKONI I DEN EVANGELISK LUTHERSKE FRIKIRKE (side 1)			
..... menighet	Skapelse og opprettholdelse	Frelse og forsoning	Felleskap, tjeneste og håp
Utfordringer			
Målgruppe			
Målsetting			
Egne ressurser			

HANDLINGSPLAN FOR DIAKONI

I

DEN EVANGELISK LUTHERSKE FRIKIRKE

(side 2)

..... menighet	Skapelse og oppretholdelse	Frelse og forsoning	Felleskap, tjeneste og håp
Samarbeidspartnere			
Tiltak			
Tiltaksperiode			
Ansvarlig			
Medansvarlige			
Evaluering			
Godkjent	Dato:	Godkjent av:	